

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра політології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан філософського факультету
Іван КАРПЕНКО

« 30 » 06.2025 р.

“

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОПУЛІЗМ, ПОЛІТИЧНІ ЛЕГІТИМАЦІЇ ТА ПОСТДЕМОКРАТІЯ:
ГЛОБАЛЬНЕ ТА ЛОКАЛЬНЕ

рівень вищої освіти	<u>магістерський</u>
галузь знань	<u>С Соціальні науки, журналістика та інформація</u> (шифр і назва)
спеціальність	<u>С2 Політологія</u> (шифр і назва)
освітня програма	<u>Глобальні студії та світова політика</u> (шифр і назва)
вид дисципліни	<u>обов'язкова</u> (обов'язкова/за вибором)
факультет	<u>філософський</u>

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою філософського факультету
Протокол № 5 від 30 червня 2025 року

Розробник програми: **Комарова Тетяна Геннадіївна** – доктор політичних наук, професор
кафедри політології філософського факультету

Програму схвалено на засіданні кафедри політології
Протокол № 16 від 27 червня 2025 року

Завідувач кафедри політології

Олександр ФІСУН

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Глобальні студії
та світова політика»

Гарант освітньо-професійної програми

Юлія БІДЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією філософського факультету
Протокол № 10 від 19 червня 2025 року

Голова науково-методичної комісії
філософського факультету

Сергій ГОЛІКОВ

ВСТУП

Програму навчальної дисципліни «Популізм, політичні легітимації та постдемократія: глобальне та локальне» складено відповідно до освітньо-професійної програми «Глобальні студії та світова політика» підготовки магістрів, спеціальності С2 «Політологія».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: основні засади політичної легітимації та механізми її забезпечення в умовах пост демократії та зростання впливу популізму.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладення навчальної дисципліни є: засад та механізмів взаємодії популізму та легітимації політичної влади в умовах постдемократії.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування компетентностей, що спрямовані на вивчення глобального рівня політики, політичних інститутів, а також світового політичного процесу в динаміці та з урахуванням сучасних тенденцій, розробці політичних рішень глобального рівня та стратегій зовнішньої політики. .

1.3. Кількість кредитів 3

1.4. Загальна кількість годин 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	
Семестр	
2-й	
Лекції	
26 год.	
Практичні, семінарські заняття	
13 год.	
Лабораторні заняття	
Не передбачені	
Самостійна робота	
51 год.	
Індивідуальні завдання	
Не передбачені	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна.

ЗК01. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК02. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК03. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК05. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК07. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

ФК01. Усвідомлення природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.

ФК03. Критичне осмислення проблем та принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, гендерної політики, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

ФК04. Здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

ФК05. Спроможність комплексно використовувати нормативну та емпіричну політичну теорію, методологію політичних досліджень та прикладного політичного аналізу.

ФК06. Здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

ФК07. Спроможність ефективно виконувати політико-організаційні, експертно-аналітичні та консультаційні функції на національному та міжнародному рівні.

ФК08. Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати складні політологічні дослідження з використанням широкого кола якісних і кількісних методів та високоспеціалізованого інструментарію прикладного аналізу.

ФК10. Здатність виявляти та аналізувати констеляцію глобальних державних та недержавних гравців.

ФК12. Вміння розробляти політичні рішення для наднаціональних органів управління.

1.7. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Глобальні студії та світова політика» студенти мають досягти наступних результатів:

ПРН01. Застосовувати для розв'язування складних задач політології розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації, особливостей реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту.

ПРН02. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.

ПРН03. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та англійською мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері політології.

ПРН04. Приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та ймовірні наслідки політичних рішень.

ПРН05. Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог.

ПРН06. Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

ПРН07. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

ПРН08. Розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням методологічних, економічних, соціальних, правових та етичних аспектів.

ПРН09. Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати складні політологічні дослідження з використанням широкого кола якісних і кількісних методів та спеціалізованого інструментарію прикладного аналізу.

ПРН11. Професійно виконувати політико-організаційні, науково-дослідницькі, експертно-аналітичні та консультаційні функції на національному та міжнародному ринку праці.

ПРН12. Мислити системно та стратегічно у розгляді світової політики.

ПРН13. Виявляти констеляцію глобальних державних та недержавних гравців.

ПРН14. Професійно вести політичні дебати від імені світових гравців.

ПРН15. Професійно розробляти політичні рішення глобального рівня управління.

1.8. Пререквізити: опанування компетентностей, що формуються на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти, а також такими дисциплінами ОПП «Глобальні студії та світова політика» як Глобальна та світова політика: парадигми, концепції, аналіз ситуацій, Методики викладання та навчання у вищій школі, Міжнародна політична економія, Глобальні проблеми сучасності, Глобальні студії: парадигми, концепції, напрями.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Природа політичної легітимності та популізму

Тема 1. Генезис політичної легітимації (від демократії до пост демократії).

Розуміння легитимності влади в епоху античності. Концепції Платона та Аристотеля. Теологічний підхід до легитимності та легітимації. Н.Маккіявеллі щодо легитимності та легітимації влади державника. Макс Вебер - «класик легітимаційної теорії». Системний підхід Д.Істона до проблематики політичної легитимності та легітимації. Типологізація політичної легитимності: ідеологічна, структурна, персональна. Рівні легитимності в концепції політичної системи Д.Істона. Протиріччя концепції М.Вебера легітимного панування та порівняльний аналіз типів панування та рівнів легитимності

Тема 2. Легітимність та легітимація як основне питання політики в умовах глобалізації

Ідея легітимності і система легітимації. Розрив культури і політики. Два типу раціональності: інструментальна і нормативна. Цілісність політики і боротьба, соціально-політична комунікація і можливість системного відтворення суспільного консенсусу, демократичний елітизм, інструменталізована політика. Типології легітимації. Д.Хелд щодо легітимації

Тема 3. Дискурс пост демократії та популізм в процесі легітимації влади

Теорія агрегатив. Шумпетеріанська концепція демократії. Демократія як метод. Критика агрегативної концепції. Ознаки кризи політики і деградації соціальної комунікації (комунікативна влада). Суб'єкт визнання політики та загальна криза легітимності держав загального благоденства. Агоністична концепція легітимності Муфф Ш. К, Лакло Е. Чинники виникнення концепту пост демократії. Концепція пост демократії, формування дискурсу пост демократії. Постдемократичні трансформації сталих демократій та перехідних суспільств.

Тема 4. Популізм як чинник політичної легітимації

Еволюція розуміння популізму в політичній науці. Виникнення популізму та його вплив формування дискурсу і політичних практик. Популістські практика у історії західних країн у XX-XXI ст.. Зростання популізму в умовах кризи політичної влади та її делегітимації. Радикалізація правого та лівого популізму на початку XXI ст.. та його наслідки

Розділ 2. Легітимність в механізмі функціонування політичної влади

Тема 5. Цілі, засоби і ресурси політичної легітимації в умовах постдемократії

Сучасні визначення легітимності та політичної влади. Легітимність і влада як чинник та наслідок. Зовнішні та внутрішні ознаки політичної легітимності. Взаємодія політичної стабільності із легітимністю. Місце легітимності в забезпеченні ефективності державного правління. Основні функції легітимності. Функція забезпечення віри та довіри щодо політичної влади.

Тема 6. Легітимація влади як процес (локальні особливості)

Легітимність і легітимація: визначення та основні підходи. Об'єктивний та суб'єктивний характер цілей легітимації. Засоби політичної легітимації. Рефлексивний характер легітимації політичної влади. Основне ресурсне забезпечення політичної легітимації. Роль державної влади в процесі легітимації. Політична культура і легітимація влади.

Тема 7. Основні моделі політичної легітимації в умовах постдемократії

Авторитарна модель легітимації. Особливості легітимації тоталітарних політичних режимів. Утилітарна модель легітимації. Есхатологічна модель легітимації. Традиційна модель легітимації. Раціональна модель легітимації. Легітимація перехідних політичних режимів. Особливості взаємодії легальності та легітимності. Чинники делегітимації політичних режимів. Особливості легітимації/делегітимації в розколотих суспільствах. Легітимація пост революційного порядку.

Тема 8. Політична легітимація і суверенітет в умовах глобалізації

Співвідношення легітимності політичної влади і суверенітету держави. Зовнішньополітична легітимність і легітимація. Особливості зовнішньополітичної легітимації в умовах глобалізації. Сила та слабкість держави у зовнішньополітичній легітимації. Статус держави у забезпеченні легітимації. Концепції морального статусу держави: космополітична, комунітарна, та плюралістична.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усьо -го	у тому числі					Усь ого	у тому числі				
л		п	лаб	інд	сп	л		п	лаб	інд	сп	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Природа політичної легітимності												
Тема 1. Генезис політичної легітимації (від демократії	12	4	2			6						

до пост демократії)													
Тема 2. Легітимність та легітимація як основне питання політики в умовах глобалізації	11	3	2			6							
Тема 3 Дискурс пост демократії та популізм в процесі легітимації влади	10	3	1			6							
Тема 4. Популізм як чинник політичної легітимації	9	3	2			6							
Разом за розділом 1	44	13	7			24							
Розділ 2. Легітимність в механізмі функціонування політичної влади													
Тема 5. Цілі, засоби і ресурси політичної легітимації в умовах постдемократії	11	3	2			6							
Тема 6. Легітимація влади як процес (локальні особливості)	11	3	1			7							
Тема 7. Основні моделі політичної легітимації в умовах постдемократії	12	4	1			7							
Тема 8. Політична легітимація і суверенітет в умовах глобалізації	12	3	2			7							
Разом за розділом 2	46	13	6			27							
Усього годин	90	26	13			51							

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Генезис політичної легітимації (від демократії до пост демократії)	2
2	Легітимність та легітимація як основне питання політики в умовах глобалізації	2
3	Дискурс пост демократії та популізм в процесі легітимації влади	2
4	Популізм як чинник політичної легітимації	1
5	Цілі, засоби і ресурси політичної легітимації в умовах постдемократії	2
6	Легітимація влади як процес (локальні особливості)	1
7	Основні моделі політичної легітимації в умовах постдемократії	1
8	Політична легітимація і суверенітет в умовах глобалізації	2
	Разом	13

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Проаналізувати легітимність та легітимація як основне питання політики	6
2	Навести приклади популізму як засіб досягнення політичної влади	6
3	Які форми має популізм в умовах глобалізації та постдемократії	6
4	Проаналізуйте концепції глобалізації	6
5	Цілі, засоби і ресурси політичного популізму	6
6	Розкрийте сутність кризи демократії	7
7	Відповісте на питання: основні особливості постдемократії	7
8	Як впливає глобалізація на політичну легітимацію влади	7
	Разом	51

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачені.

7. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни використовуються такі види навчальних занять, як лекції та семінарські заняття.

Під час проведення лекцій використовуються такі методи та технології викладання, як читання лекцій, демонстрація презентацій та інших наочних матеріалів, обговорення зі студентами ключових проблемних питань тем лекцій.

Під час проведення семінарських занять використовуються такі методи та технології викладання, як виступи студентів з доповідями за темою семінару, дискусії за ключовими питаннями.

Основними форматами й методами самостійної роботи студентів з дисципліни є повторення питань тем лекційних занять за конспектом лекцій, опрацювання основної літератури, опрацювання додаткової літератури (за бажанням), виконання додаткових завдань (за бажанням).

Основними критеріями оцінювання поточної успішності студентів є участь у семінарах, робота над рефератом, самостійна робота над вивченням основних джерел контрольна робота. Форма підсумкового контролю – екзамен - визначається робочим планом. Для оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів під час проведення практичних занять з дисципліни «Порівняльна політологія» застосовуються поточний контроль. Практичне заняття включає проведення контролю знань, умінь та навичок, постановку загальної проблеми (завдання) викладачем та її обговорення за участю здобувачів, розв'язання задач з їх обговоренням, розв'язання контрольних питань і завдань, їх перевірку та оцінювання. На кожному практичному занятті викладач оцінює підготовлені здобувачами завдання, виступи, активність у дискусії, уміння формулювати та відстоювати свою позицію тощо.

При вивченні дисципліни застосовуються поточний та підсумковий семестровий форми контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО, введення військового стану) навчання проводиться дистанційно із використанням можливостей платформ Moodle, Google meet.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях, у формі виступів здобувачів з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів. Основними критеріями оцінювання поточної успішності студентів є участь у семінарах, робота над рефератом, самостійна робота над вивченням основних джерел контрольна робота. Передбачена форма підсумкового контролю – залік - визначається робочим планом. 1 контрольна робота.

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО, введення воєнного стану) здобувачам вищої освіти денної/заочної форми навчання надається можливість скласти залік в письмовій формі (підготовка залікового есе, за яке максимально можна отримати 40 балів) дистанційно на платформі Moodle, Zoom.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота								Контр. робота, передбаче на навч. планом	Разом	Залікова робота	Сума
Розділ 1				Розділ 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	6	60	40	100
6	7	6	7	7	7	7	7				

При вивченні кожного розділу проводиться поточний контроль у формі усного опитування та виступів студентів. На практичному занятті студент може отримати від 1 до 6 балів. Максимально студент може отримати 60 балів. Залік – 40 балів. Відповідно, максимальна кількість набраних балів по вивченню дисципліни складає 100 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкали оцінювання
90-100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

Студент допускається до заліку, якщо він набрав протягом семестру 30 балів та презентував аналітичну доповідь за обраною темою

Критерії оцінювання роботи протягом семестру

Кількість балів	Критерії оцінювання
45-60	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважної причини, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, вміння мислити абстрактно і узагальнено, здатність публічно представити матеріал.
31-44	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважних причин, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді з несуттєвими помилками при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, здатність публічно представити матеріал
26-30	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених практичних занять, виконання завдань до кожного практичного заняття, активна робота на практичних заняттях, засвоєння основних положень курсу, допущення декількох незначних помилок при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
21-25	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених та практичних занять, епізодична відсутність виконання завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу, неповні

	відповіді при виконанні завдань, складності при визначенні теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
16-20	Несистематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважних причин, наявність декількох невідпрацьованих тем пропущених практичних занять, епізодична відсутність виконаних завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення помилок при виконанні завдань, великі складності при визначенні теоретичних питань на які розраховані завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
11-15	Епізодичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважної причини, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять. епізодична відсутність виконаних завдань, пасивна робота на практичних заняттях (участь у роботі останніх лише за наявності стимулу з боку викладача), наявність певного уявлення щодо матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення значної кількості помилок при виконання завдання, невміння визначити теоретичні питання, на які розраховано завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
6-10	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять. систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдань, нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання.
0-5	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, теми пропущених лекцій та практичних занять не відпрацьовані, систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, відсутність знань, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдання. Нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання, невміння публічно представити матеріал.

Максимальна сума балів за залік складає **40**.

Критерії оцінювання залікової роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
35-40	Здобувач цілком і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
29-34	Здобувач достатньо повно і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує термінологією і поняттями, демонструє знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
18-28	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, але спостерігаються деякі упущення при відповіді на питання, обґрунтування неточні. Не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами.
10-17	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але при цьому слабо орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.
0-9	Здобувач не в змозі дати відповідь на поставлені запитання, або відповідь не правильна, не розуміє суть питання. Не ознайомлений з джерелами. Не може зробити висновків.

Відповідно, максимальна кількість набраних балів по вивченню дисципліни складає **100** балів.

10. Рекомендована література

Основна література

- Абетка популізму URL: <https://spa.ukma.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/%D0%90%D0%B1%D0%B5%D1%82%D0%BA%D0%B0-%D0%BF%D0%BE%D0%BF%D1%83%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%BC%D1%83.pdf>

2. Вілбер К. Трамп і епоха пост правди. Львів. Terra Incognita, 2019. 136 с.
3. Висоцький О.Ю. Технології легітимації політичної влади: теорія і практика: монографія. Дніпропетровськ: Пороги, 2010. 318 с.
4. Мацієвський Ю., Кашинський О. Витоки популізму в Центрально-Східній Європі. Ідеологія і політика. 2017. №2(18).С.15-37 URL: <https://eprints.oa.edu.ua/6717/1/2.6.-UKR.-Matsiyevsky-and-Kashynsky-Final.pdf>
5. Шаповаленко М.В. Перверсії політичних режимів в умовах гальмування глобалізації і дедемократизації. *Вісник Харківського національного університету Серія «Питання політології»*.2021 . с.8-13

Допоміжна література

1. Вебер М. Господарство і суспільство / пер. з нім. М. Кушнір. К.: Всесвіт, 2013. 1112 с.
2. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму / пер. з англ. Олександр Погорілий. К.: Наш Формат, 2018. 216 с
3. Калюжна Ю. І. Популізм, як політично-культурний феномен сучасної світової політики. Сучасне суспільство. 2017, Вип. 2 (14). С.80-87. <http://doi.org/10.5281/zenodo.1295212>
4. Мацієвський Ю. В. У пастці гібридності: зигзаги трансформацій політичного режиму в Україні (1991-2014). Чернівці: Книги – XXI, 2016. 552 с.
5. Україна у пошуку стратегій суспільно-політичного розвитку (1991–2018 рр.). Київ: ППІЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2019. 352с
6. Яковлева Л.І. Від соціального порядку до публічної влади: організаційні, інституційні та комунікативні засади легітимності. *Politicus*. 2019. № 3. С. 10–15.
7. Cimmino J., Katz R., Kroenig M., Lipsky J., Pavel B. A Global Strategy for Shaping the Post-COVID-19 URL: World <https://www.atlanticcouncil.org/wp-content/uploads/2020/07/AC-A-Global-Strategy-for-Shaping-the-Post-COVID-19-World.pdf>
8. Beetham. D. Legitimation of Power. N. Y.: Palgrave Macmillan, 1991
9. Blühdorn I. (2019): The legitimation crisis of democracy: emancipatory politics, the environmental state and the glass ceiling to socio-ecological transformation. *Environmental Politics*. DOI: 10.1080/09644016.2019.1681867
10. Blühdorn I., Butzlaff F. Democratization beyond the post-democratic turn: towards a research agenda on new conceptions of citizen participation DEMOCRATIZATION 2020, VOL. 27, NO. 3, 369–388 <https://doi.org/10.1080/13510347.2019.1707808>
11. Bower B. The Hot and Cold of Priming. Science news. 2012. Vol. 181. № 10. P. 26. <http://old-classes.design4complexity.com/7702-F12/survey-interviews/The%20Hot%20And%20Cold%20Of%20Priming%20-%20Science%20News.html>
12. Easton David. A Systems Analysis of Political Life, New York: John Wiley and Sons, 1965.
13. Halikiopoulou D. The pandemic is exposing the weaknesses of populism, but also fueling authoritarianism. The London School of Economics and Political Science, 01.04.2020. URL: <https://blogs.lse.ac.uk/brexit/2020/04/01/covid-19-is-exposing-the-weaknesses-of-populism/>
14. Langenbacher E. Has the Coronavirus Pandemic Broken the Populist Fever? *American Institute for Contemporary German Studies*, 26.03.2020. URL: <https://www.aicgs.org/2020/03/has-the-coronavirus-pandemic-broken-the-populist-fever/>
15. Matsiyevsky Y. Ukraine's Regime Is Less Stable than It Was under Yanukovich A Third Year Comparison Ponars Eurasia Policy Memo. 2018. No. 517. 2018. URL: https://eprints.oa.edu.ua/6836/1/Matsiyevsky_March_2018.pdf.
16. Morlino L., Piana D., Sandulli A., Corkin J. Working Paper on legitimacy and authority regarding the rule of law, democracy, solidarity and justice URL: <https://reconnect-europe.eu/wp-content/uploads/2020/01/D4.2.pdf>
17. «Populism» revealed as 2017 Word of the Year by Cambridge University Press. University of Cambridge. URL: <https://www.cam.ac.uk/news/populism-revealed-as-2017-word-of-the-year-by-cambridge-university-press> (дата обращения: 09.03. 2019)
18. Smith A. Coronavirus used by European populist right to challenge E.U. open borders. NBC News, 07.03.2020. URL: <https://www.nbcnews.com/news/world/coronavirus-used-european-populist-right-challenge-e-u-open-borders-n1149491> (дата обращения: 09.04.2020).

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

<http://www.politik.org.ua>

<https://ipress.ua/politics/>
<https://www.pravda.com.ua/>
https://political-studies.com/wp-content/uploads/2017/11/Agora_19_20.pdf
<http://ipiend.gov.ua/>
<http://razumkov.org.ua/>
<https://niss.gov.ua/>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Google meet проводяться всі лекційні заняття;
- дистанційно на платформі Google meet, Moodle (<http://dist.karazin.ua/moodle/>) проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;
- аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 30% практичних та практичних занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборonoю відвідування ЗВО здобувачам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle, Zoom в дистанційному курсі «Популізм, політичні легітимації та постдемократія: глобальне та локальне»